

Vergaderjaar 2025–2026

28 807

Vogelpest (Aviaire influenza)

Nr. 327

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN LANDBOUW, VISSERIJ, VOEDSELZEKERHEID EN NATUUR

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 juni 2026

Met deze brief informeer ik uw Kamer over de laatste ontwikkelingen in de vogelgriepsituatie. Ik ga in op de laatste risicobeoordeling van de Deskundigengroep Dierziekten, het intrekken van de ophok- en afschermplicht in de Gelderse Vallei en het versoepelen van het tentoonstellingsverbod voor risicovogels en het tijdspad voor de bestrijding van boviene virus diarree (BVD).

Actuele situatie vogelgriep

De vogelgriepsituatie in Nederland heeft de afgelopen periode een dalende trend laten zien. Zo blijft het aantal meldingen van wilde vogels met vogelgriep dalen. Ook in de rest van Europa lopen de aantallen besmette wilde vogels sterk terug. Daarnaast is ook het aantal besmette commerciële pluimveelocaties sterk afgenomen in de rest van Europa. Helaas is op 14 mei jl. na een periode van 2 maanden een besmetting geconstateerd op een commercieel pluimveebedrijf in Biddinghuizen en was er op 23 mei jl. een uitbraak bij een pluimveebedrijf in Marrum. Deze uitbraken passen binnen het huidige beeld waarin het virus op laag niveau aanwezig blijft in het milieu en incidenteel kan leiden tot besmettingen in de pluimveehouderij.

De Deskundigengroep Dierziekten heeft op 20 mei jl. een nieuwe risicobeoordeling gegeven van het vogelgriep risico in Nederland. Zij hebben het risico op een besmetting van een Nederlands pluimveebedrijf naar beneden bijgesteld van «matig» naar «laag tot matig», met een zekere mate van onzekerheid. De deskundigen verwachten dat, mede dankzij de oplopende buitentemperaturen en het einde van de voorjaarsrek, het risico op een besmetting van een pluimveebedrijf de komende weken verder af zal nemen. Het verslag van de Deskundigengroep Dierziekten kunt u in de bijlage lezen.

Mede op basis van deze beoordeling heb ik besloten mijn beleid aan te passen door een aantal maatregelen op te heffen.

Opheffen ophok- en afschermplicht in de Gelderse Vallei

Op 21 april jl. heb ik de Tweede Kamer gemeld dat ik de afscherm- en ophokplicht grotendeels heb ingetrokken (Kamerstuk 28 807 nr. 325). Er was enkel nog een ophok- dan wel afschermplicht in het pluimveedichte gebied rond de Gelderse Vallei en in de beperkingsgebieden rondom de uitbraken in Biddinghuizen en Marrum.

Voor een besluit om maatregelen te versoepelen of aan te scherpen maak ik onder andere gebruik van de risicobeoordeling van de Deskundigengroep Dierziekten. Mede op basis van deze risicobeoordeling heb ik besloten de ophok- en afschermplicht nu ook in de Gelderse Vallei in te trekken. Ik neem bij mijn besluit de maatschappelijke wens mee dat er in Nederland ruimte is voor een vrije-uitloopsector voor pluimvee. Echter, de realiteit is dat vogelgriep niet meer verdwijnt uit Nederland. We hebben bij eerdere intrekkingen gezien dat de situatie snel kan veranderen en dat vogelgriep onvoorspelbaar is. Om die reden blijft ik de situatie nauwlettend in de gaten houden. Nieuwe ontwikkelingen kunnen aanleiding geven om maatregelen weer aan te scherpen.

Versoepelen tentoonstellingsverbod risicovogels

Sinds 16 oktober 2025 geldt er een landelijk tentoonstellingsverbod voor risicovogels (hoenderachtigen, watervogels en loopvogels) (Kamerstuk 28 807, nr. 309). Voor hobbyfokkers is dit een zware maatregel. De tentoonstellingen zijn van groot belang voor de hobbyfokkerij omdat ze bij kunnen dragen aan de instandhouding van (zeldzame) vogelrassen, als ook het behouden van genetische diversiteit binnen rassen. Daarnaast hebben de tentoonstellingen en evenementen een sociale en educatieve waarde. Daarom heb ik, nu de Deskundigengroep Dierziekten het risico heeft ingeschat als «laag tot matig», besloten de maatregel te heroverwegen. De kans op een besmetting tijdens een tentoonstelling is erg klein. De potentiële gevolgen van een besmetting kunnen echter groot zijn.

Na afweging van enerzijds het risico op besmetting en anderzijds de belangen van de hobbyhouders en fokkers, heb ik besloten tentoonstellingen onder strikte voorwaarden weer toe te staan. Die strikte voorwaarden zijn bijvoorbeeld dat er niet meer dan 30 houders mogen deelnemen aan een tentoonstelling. Ook moeten de dieren na terugkomst van een evenement minstens zeven dagen op de plaats van herkomst blijven. Daarnaast mogen watervogels niet gelijktijdig met andere risicovogels (hoenderachtigen of loopvogels) op een evenement aanwezig zijn. Ook zal ik hobbyhouders nogmaals vragen alert te blijven op de mogelijke risico's. Op deze manier worden de potentiële gevolgen van een besmetting op een tentoonstelling zoveel als mogelijk ingeperkt. Alle voorwaarden zijn te vinden in de bijgevoegde regeling, de website van de Rijksoverheid¹ en op Dierziekteviewer². Ik zal ook hier de situatie nauwgezet in de gaten houden en als de situatie dusdanig verandert extra maatregelen instellen.

Tijdpad bestrijding boviene virus diarree

Via de Kamerbrief van 20 december 2024 (Kamerstuk 28 286, nr. 1376) heeft mijn voorganger uw Kamer geïnformeerd over de aanpak en het

¹ Landelijke maatregelen bij uitbraak vogelgriep | Vogelgriep | Rijksoverheid.nl

² <http://rvo.nl/dierziektenviewer>

tijdspad voor het bestrijdingsprogramma voor boviene virus diarree (BVD) bij runderen. Hierin staat dat het bestrijdingsprogramma op zijn vroegst op 1 januari 2027 in werking zou kunnen treden. Samen met sectorpartijen ben ik overeengekomen dat dit tijdspad niet haalbaar is en hebben we besloten tot een andere aanpak. We streven naar inwerkingtreding van een nationaal bestrijdingsprogramma overeenkomstig de Europese vereisten per 1 januari 2028 en het programma zal uiterlijk 1 januari 2030 ter goedkeuring worden voorgelegd aan de Europese Commissie.

Het bestrijdingsprogramma zal, anders dan eerder gecommuniceerd, meteen conform de Europese vereisten zijn. Deze aanpak is anders dan het bestrijdingsprogramma infectieuze boviene rhinotracheïtis (IBR) dat aansluit bij het bestaande private programma van de zuivel. Het voordeel van deze werkwijze is dat op deze manier Nederland sneller vrij zal worden van BVD en een EU-vrijstatus kan verkrijgen. Voor deze aanpak is breed draagvlak onder de verschillende groepen rundveehouders.

Na goedkeuring van het bestrijdingsprogramma door de Europese Commissie gaan handelsvoorwaarden gelden voor runderen die komen uit lidstaten of inrichtingen zonder een EU-vrijstatus. Wel kunnen al eerder privaats afspraken worden gemaakt om de handel in BVD-dragers te beperken en kunnen de betrokken partijen hier alvast hun handelsstromen op aanpassen. Sectoren hebben aangegeven het belang hiervan te zien. De kalversector heeft toegezegd enkel BVD-vrije runderen aan te voeren zodra het nationale bestrijdingsprogramma in werking treedt.

Voor het aanvragen van een EU-vrijstatus moeten 99,8% van de inrichtingen, die ten minste 99,9% van de runderpopulatie vertegenwoordigen vrij zijn van BVD, mag er gedurende achttien maanden geen BVD zijn aangetoond bij een gehouden rund en moet vaccinatie tegen BVD verboden zijn voor gehouden runderen. Dit zou bij goed verloop van het bestrijdingsprogramma binnen drie tot vijf jaar haalbaar moeten zijn na inwerkingtreding van het bestrijdingsprogramma.

Tot slot

Vogelgriep is blijvend aanwezig in Nederland. Ook hebben we de afgelopen jaren gezien dat vogelgriep erg onvoorspelbaar is. Ik wil alle betrokkenen danken voor hun inzet en vragen waakzaam te blijven.

De Staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur,
S.P.A. Erkens